

ADANA'DA AĞIR CEZA MAHKEMESİNE YANSIYAN CİNSEL SUÇLARIN İNCELENMESİ

The Review of Sexual Assault Cases Those Reflected to Adana Penalty Courts

Necmi ÇEKİN*, Ahmet HİLAL**, Nursel BİLGİN***, Behnan ALPER****, K. Mete GÜLMEN*,
Bülent SAVRAN*****, A. Dolunay SARICA*****

Çekin N, Hilal A, Bilgin N, Alper B, Gülmen MK, Savran B, Sarica D. Adana'da ağır ceza mahkemesine yansıyan cinsel suçların incelenmesi, Adli Tıp Bülteni 1998;3(3):.81-5.

ÖZET

Suç sayılan cinsel amaçlı davranışlara maruz kalanların çeşitli gerekçelerle bunları saklamaya çalıştıkları ve çoğunlukla hukuki prosedürler başlatmak için girişimde bulunmadıkları ve çok azının yargıya yansıdığı kabul edilmektedir. Bu çalışma, Ağır Ceza mahkemelerine konu olan olgular ışığında ilgili kanun maddelerini tartışmak amacıyla planlandı.

Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 1996/1-450 ile 1997/1-150 sayılı karar özetleri incelenerek cinsel suç kapsamında değerlendirilen olgular çalışma kapsamına alındı. Mağdur ve sanıklar; yaş, cinsiyet, iddia edilen suç ve verilen karara göre gruplandırıldı.

Çalışma kapsamında yer alan mağdur konumundaki 81 olgudan yalnızca 3'nün erkek olduğu görüldü. Mağdurların %55.55'inin 12-15 yaş arasında olduğu, sanıkların 16-40 yaş arasında yoğunlaştığı ve en büyük grubun (%37.03) 21-30 yaş arasında yer aldığı saptandı. Mağdurların %32.09'unun suç sayılan eyleme rıza gösterdiği, yargılama sonunda 22 olguda (%27.16) sanık ile mağdur arasında evlilik gerçekleştiği için TCK 434.maddesi gereği cezanın şartlı tecilinin söz konusu olduğu, 24 olguda (%29.61) çeşitli nedenlerle beraat ve olguların %43.20'sine değişen oranlarda ceza uygulandığı görüldü.

Olgular ile ilgili kanun maddeleri gözden geçirilerek; yasaların cinselliğe izin verdiği yaş ile evliliğe müsaade edilme yaşı arasındaki çelişki, cinsel suçlarda cezanın ertelenmesi tartışılacaktır. Ayrıca cinsel saldırı merkezlerinin gerekliliği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağır Ceza, Cinsel Suçlar, Evlilik, Erkek Egemen Bakış

SUMMARY

The victims of sexual assault cases seem to refuse the events and do not engage in legal ways to handle the situation. This study was designed to discuss the related laws in the criminal code law, in light of cases brought to the attention of the Criminal Court.

The summaries of the court decisions of the Adana Penalty Court (1996/1-450 and 1997/1-150) were reviewed in order to group the age, sex and the claimed event together with the decisions made by the court.

Of the 81 victims, only 3 were male. 55.55% of the victims were aged between 12-15, 37.03 % of the accused were between the ages 21 and 30. In 22 cases, the victim and the accused got married and according to TCK 434 the court was dismissed. In 24 cases, the accused got free for several reasons and in 43.20% of the cases, the accused received punishment.

The dilemma between the legal age for having sexual relationships and legal age of marriage and the postponement of the punishment in case of marriage suggests the need for sexual assault centers around the country.

Key words: Penalty Courts, Sexual Assault, Marriage, Gender.

GİRİŞ

Cinsel şiddet temel hak ve özgürlüklere, bireysel özerklik ve bütünlüğe yönelmiş en ağır şiddet türlerinden biridir (1-5). Adli makamlara yansıyan cinsel şiddetin bu türüne uğrayanların genelde, bu olayı çeşitli gerekçelerle saklamaya çalıştıkları ve çoğunlukla hu-

* Yard.Doç.Dr., Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı,

** Uzm. Dr., Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

*** Dr. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

**** Doç.Dr., Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

***** Uzm.Dr., Adli Tıp Kurumu Adana Adli Tıp Şube Müdürlüğü

***** Psikolog, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

kuki prosedürleri başlatmak için girişimde bulunmadıkları ve çok az kısmının yargıya yansıdığı kabul edilmektedir (6-9). Bu nedenle cinsel şiddet ile ilgili sağlıklı istatistiksel bilgilere ulaşmak mümkün olmamaktadır. Cinsel suçlar ile ilgili olayların büyük bölümünün saklı kalması ile ilgili olarak pek çok faktörün tartışıldığı görülmektedir (2,7,10-13). Bunlar arasında en önemlisi, kanunlarımızda da karşılığını bulan ve töre cinayetleri boyutuna ulaştırılan ahlaki değerler adı altındaki öğretilerdir. Daha önce yaptığımız bir çalışmada Adli Tıp Şube Müdürlüğüne muayene için gönderilen olguların %56.09'unun sanıkla evliliği düşündüğünü belirtmesi; başvuruların büyük kısmını kendi isteği ile cinsel ilişkide bulunan ve yaş küçüklüğü nedeniyle aile bireylerinin başvuruları ya da evlilik amaçlı girişimlerini oluşturduğunu göstermektedir (14-15). Bu nedenle çalışma kapsamındaki olgulardan bahsederken cinsel şiddete uğrayanlar yerine "suç sayılan cinsel amaçlı davranışlar" ifadesini tercih ediyoruz.

Bu çalışmada, sağlıklı veriler olmamakla birlikte çoğunluğunun saklı kaldığı kabul edilen cinsel suçlardan yargıya yansıyanlar ışığında, ilgili bazı kanun maddelerinin tartışılması planlandı.

GEREÇ ve YÖNTEM

Adana 3.Ağır Ceza Mahkemesinin 1996/1-450 ile 1997/1-150 sayılı karar özetleri incelenerek bunlar içinden, yargılamaya konu olan suç sayılan cinsel amaçlı davranışlar çalışma kapsamına alındı. Olgular; mağdur ve sanık, yaş, cinsiyet, iddia edilen suç ve verilen karara göre gruplandı.

BULGULAR

Çalışma kapsamında yer alan mağdur konumundaki 81 olgudan yalnızca 3'ünün erkek olduğu görüldü. Mağdurların %55.55'inin 12-15 yaş arasında olduğu, sanıkların 16-40 yaş arasında yoğunlaştığı ve en büyük grubun %37.03 ile 21-30 yaş arasında yer aldığı sap-

tandı. Sanık ve mağdurların yaş ve cinsiyet dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir. Olayda yardımcı konumundaki sanıklar, bu tabloya dahil edilmemiştir.

Mağdurların %32.09'unun suç sayılan eyleme rıza gösterdiği, yargılama sonunda 22 olguda (%27.61) sanık ile mağdur arasında evlilik gerçekleştiği için TCK 434. Maddesi gereği cezanın şartlı tecilinin söz konusu olduğu, 24 olguda (%29.61) çeşitli nedenlerle beraat ve olguların %43.20'sine değişen oranlarda ceza uygulandığı görüldü. Olguların belirtilen suç ve verilen karara göre dağılımları Tablo 2'de gösterilmektedir.

TARTIŞMA

Davranışların kontrol altında tutulmaya çalışılmasında, sosyal kontrol; kanun ve toplumdaki sosyal kurumlardan dayanak bulmaktadır. Resmi kontrol organı olarak kabul edilen kanunlar, toplumun kültüründe mevcut olan değerlerin yansımaları olarak kabul edilmektedir. Belirli davranışın suç olarak nitelendirilmesinde; zamana, yere ve kültüre bağlı olarak değişiklik görülmektedir. Değerlendirilmelerdeki değişikliğin nedeninin, kültürel ve sosyal koşullardaki değişimleri olduğu belirtilerek, hukuk kurallarının zamana göre değişeceği esas kabul edilmektedir(16-19).

Çalışma kapsamında yer alan suç sayılan cinsel amaçlı davranışlar ile ilgili yasal düzenlemeler ve bunlarla ilgilendirilebilen TCK' muzun bazı maddelerinin yoğun kültürel öğeler etkisinde erkek egemen bakışı yansıtı nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Olgular ile ilgili kanun maddeleri gözden geçirildiğinde; evlilik sorumluluğunu verebildiğimiz yaşa, cinsel yaşam hakkının verilmediği, resmiyet kazandırılabilen her yaş ve durumdaki cinselliğe ise hoşgörü ile yaklaşıldığı görülmektedir. Yasaların cinselliğe izin verdiği yaş ile evliliğe müsaade edilme yaşı arasında çelişki söz konusudur. Toplumun temel birimini oluşturduğu belirtilerek "18 yaşın altındakiler için cinsel ilişki izni yok iken", korunmasına özel önem verildiği belirtilen ailenin 15 yaşındaki bireylerce oluşturulmasına izin verilmektedir. Oysa evlilik, herhalde, cinsel-

Tablo 1. Mağdur ve sanıkların yaş, cinsiyet dağılımı.

Yaş Mağdur/Sanık	0-11		12-15		16-18		19-20		21-30		31-40		41-50		51-60		61		Toplam	
	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	E / K	
0-11	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -
12-15	1 / -	1 / 1	- / 1	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	2 / 2
16-18	- / 1	- / 13	- / 3	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / 17
19-20	- / 1	- / 6	- / 3	- / 2	- / 1	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / 13
21-30	- / -	- / 15	- / 7	- / 4	- / 2	- / 1	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / 30
31-40	- / -	- / 6	- / 1	- / 1	- / 1	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / 11
41-50	- / -	- / 2	- / 1	- / 1	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / 5
51-60	- / -	1 / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	1 / -
61-	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -
Toplam	-	2 / 43	- / 16	- / 8	- / 4	- / 2	- / 1	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	- / -	3 / 78

*Sütunlar mağdurları, satırlar sanıkları, aralarındaki ilişkiyi ortaya koyacak şekilde düzenlenmiştir.

Tablo 2. Olguların belirtilen suç ve verilen karara göre dağılımları.

Yaş	Cinsel şiddet türü	TCK 434	Beraat	Ceza	TOPLAM
15y altı zorla	ırza geçme ve alıkoyma	4	3	3	10
	ırza teşebbüs ve alıkoyma	2	-	-	-
	alıkoyma	-	3	-	3
	ırza geçme	4	1	1	2
	livata	-	3	1	4
	ırza tasaddi	-	1	-	1
	rızayla ırza geçme ve alıkoyma	8	2	10	20
	ırza teşebbüs ve alıkoyma	-	-	-	-
	alıkoyma	-	2	-	2
	ırza geçme	-	-	-	-
	livata	-	-	-	-
Toplam	18	13	17	48	
15-18y	zorla ırza geçme ve alıkoyma	2	-	4	6
	ırza teşebbüs ve alıkoyma	-	-	1	1
	alıkoyma	-	2	2	4
	ırza geçme	-	-	1	1
	livata	-	-	-	-
	rızayla ırza geçme ve alıkoyma	1	-	1	2
	ırza teşebbüs ve alıkoyma	-	-	-	-
	alıkoyma	-	-	1	1
	ırza geçme	-	-	-	-
	livata	-	-	1	1
Toplam	3	2	11	16	
18y üzeri	zorla ırza geçme ve alıkoyma	1	4	2	7
	ırza teşebbüs ve alıkoyma	-	1	-	1
	alıkoyma	-	1	1	2
	ırza geçme	-	-	-	-
	ırza geçmeye teşebbüs	-	2	3	5
	gasp, ırza geçmeye teşebbüs	-	-	1	1
	livata	-	1	-	1
	Toplam	1	9	7	17
TOPLAM		22	24	35	81

likten daha fazla sorumluluğu gerektirmektedir. Yasaların kendi içinde çelişki olarak algılanabilen bu durum, resmiyet kazandırılabilen cinselliğe, fiziksel-ruhsal-cinsel gelişmeye bakılmadan izin verildiğini göstermektedir. Evlilik yaşının, çocukluk yaş sınırları içinden çıkarılması, yasaklardan ziyade ortaöğretim programlarına sağlıklı cinsel eğitimi sağlamaya yönelik dersler konması uygun olacaktır.

Çalışmamız kapsamında yer alan kadın mağdurların % 95.64'ü 12-18 yaş arasında olduğu ve % 32.09'unun suç sayılan cinsel amaçlı davranışa rıza gösterdiği görülmektedir. Yasalarımız rızası ile de olsa 18 yaşını bitirmeyen bir kişiyle cinsel ilişkiyi suç saymaktadır. Bu eylemde, erkek ve kadın kendi istek ve rızaları ile her ikisi 18 yaşın altında iken, cinsel ilişkide bulunmaları durumunda; erkek suçlu, kadın mağdur olarak değerlendirilmektedir. Ortada suç varsa, her iki tarafın özgür iradeleri ile suça katılımı söz konusu iken, erkeğe suçlu kadına zarar gören olarak

yaklaşılmasının altında yatan; erkek egemen bakıştır. Erkek her yaş ve konumda cinselliğe teşvik edilir ve bu ona konum kazandırırken, kadına resmiyet kazandırmadan cinsellik yasaktır. Evlilik dışı cinsel ilişki kadının değerini yitirmesine yol açmakta, korunması gerekmekte ve buna neden olan erkeğin cezalandırılması ya da evlenerek telafi etmesi beklenmektedir. Ayrıca bu durumdan, cinsel ilişkinin tek taraflı ve erkek tarafından yapıldığı anlamı da çıkarılabilir. Oysa cinsellik, koşullar uygun olduğunda, her iki cinsin aktif katılımı ile yapılan bir eylemdir. Ortada suç varsa, her iki tarafın özgür iradesi ile katılımı söz konusu olduğuna göre; ya kadın ve erkek birlikte suçlu ya da her ikisi suçsuz olmalıdır. Bazı ülkelerde, kendi istekleriyle cinsel ilişkide bulunan 18 yaşın altındaki çocuklarda, yaş farkının az olduğu "1-2 yaş" durumlarda cezanın verilmediği, kamu yararı gerektirdiği takdirde dava açıldığı ya da eğitim-öğretim sistemine tabi tutuldukları görülmektedir (20). Kanunlarımızda benzer deği-

şikliklerin yapılması yönünde tartışmalara ihtiyaç vardır.

Hakim olan anlayış, erkeklere başka kadınlarla (mülkiyetinde olmayan) her türlü cinselliğe hoşgörü getirirken; kendi sorumluluğunda (mülkiyetinde) kabul ettiği ya da buna dahil olacak (evlilik) kişilere resmi eşinin öncesi ve dışında cinselliği yasaklamaktadır. Aksi takdirde töre cinayetleri olarak basında yer alan olgular karşımıza çıkmaktadır. Kadını malı gören bu sahiplenme duygusunun, yasalarda karşılık bulması üzücüdür. Ayrıca suç sayılan cinsel amaçlı davranışa maruz kalan ile sanığın evlenmesi durumunda cezanın ertelenmesi (TCK 434), zinaya cinsiyete göre farklı yaklaşımlar, şerefini kurtarmak amacıyla bebeğini öldürme (TCK 453), zina ya da gayri meşru ilişki halinde yaralama ve öldürmeler (TCK 462), kendi ve akrabalarının şeref ve namusunu kurtarmak amaçlı düşükler (TCK 472), namus kurtarmak için gayri meşru çocuğun terki (TCK 475)'nin yasada yer bulması ve cezada 1/8'e ulaşan indirim getirilmesi, bu anlayışın yansımasıdır.

22 olguda mağdur ile sanık arasında evlilik gerçekleştiği için TCK 434.maddesi gereği cezanın şartlı tecilinin söz konusu olduğu görülmektedir. Bu olgular, resmiyet kazandırılabilen her yaş ve durumdaki cinselliğe izin verilmesini, yasanın suiistimalini ve kocanın irza gecen konumunda olmayacağı anlayışını ortaya koymaktadır. Yasalarımız evlilikte tecavüzü kabul etmeyip eşe kötü muamele olarak değerlendirmektedir. TCK 434. Maddesi, evliliğin kadın ve erkeğin serbest iradesi ile gerçekleşmesi ile ilgili Ulusal ve Uluslar arası sözleşmelerle çelişkilidir (21-23). Burada bireylerin haklarının değil TCK'nun cinsel suçlar bölüm başlığında belirtildiği üzere toplum adabı anlayışının korunmaya çalışıldığı ortadadır. Suçun önlenmesi ve suçlunun cezalandırılması yerine; suçlunun benzer eylemlerde bulunmayacağı düşüncesiyle toplum düzenine ayak uydurmaya zorlanarak, namuslu olabilme adına kadının kurban edildiği görülmektedir (15).

Çalışma kapsamındaki olguların %29,61'inde çeşitli nedenlerle delil elde edilemediğinden beraat kararının verildiği görülmektedir. Yargılamaya önemli katkılar sağlayacak olan delillerin elde edilmesinde laboratuvar ve koordineli çalışmanın yararları ortadadır (5-6, 11, 24-25). Bir çalışmada; ABD'de cinsel saldırı olaylarının faillerinin yakalanma oranının %3,5 olduğu, cinsel saldırı merkezlerinin bulunduğu yerleşim alanlarında ise suçlu yakalanma oranının %69 olduğu belirtilmektedir (26). Tıbbi, hukuki ve sosyal sorunların çözümlenmeye çalışıldığı bu merkezler; mağdurların muayene ve incelemeleri ile ilgili birimlerin ayrı ayrı çalışması yerine tek bir merkezde toplanarak işlemlerin sürekliliğini sağlayacak şekilde planlanmıştır. Bu merkezler, 24 saat teknik eleman ve hekimin çalıştığı, ayrıca konsültan hekimlerin görev yaptığı, başvurdan rehabilitasyona kadar tüm işlemlerin bünyesinde

de bulunan ekiplerce, standart yöntemlere dayalı, mültidisipliner hizmet anlayışı ile yapıldığı merkezlerdir. Bu nitelikteki cinsel saldırı merkezlerinin ülkemizde de daha fazla geciktirilmeden oluşturulması gerekmektedir. Bu yönde, özellikle İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü bünyesinde bir merkez oluşturulması, ayrıca bazı adli tıp anabilim dallarının oluşturma çabaları umut verici olmakla birlikte yeterli değildir.

Cinsel suçlar ile ilgili kanun maddeleri ve yaklaşımların, ülkemizin değişim ve gelişimine paralel olarak değiştirilmesi gerektiğini vurgulamak istiyoruz.

Teşekkür: Bu çalışmanın gerçekleşmesinde, desteklerini gördüğümüz Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Hakim Nurettin Var'a teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Brownmiller S. Cinsel Zorbalık; Irza Tecavüz Olgusunun Bir Tarihçesi. İstanbul: Dizerkonca Matbaası,1984.
2. Michaud Y. Şiddet. İstanbul: İletişim Yayınları,1995.
3. Topçu S. Çocuk ve Gençlerin Cinsel İstismarı. Ankara: Doruk Yayınları,1997.
4. Scully D. Tecavüz; Cinsel Şiddeti Anlamak. Metis Kadın Araştırmaları. İstanbul; Metis Yayınları,1994.
5. Özdemir H, Çekin N, Salaçin S. Suç Sayılan Cinsel Amaçlı Davranışlarda Tıbbi ve Hukuki İstismar. Ruhsal Travma Günleri 10-11 Ekim 1996, İstanbul.
6. Duddle M. The Need for Sexual Assault Centers in the United Kingdom. Br Med J 1985; 290:771-3.
7. Yüksel Ş. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Türkiye'deki Çalışmalar. JAMA,1992,5(11):793-7.
8. Kaptanoğlu C, Aksaray G, Seber G, Tekin D. Cinsel Travma Öyküsü Verilen Psikiyatrik Hastalarda Ruhsal Belirti Dağılımı. Nöropsikiyatri Arşivi 1993;30(2):297-301.
9. Yüksel Ş. Enstestin Tanınması ve Değerlendirilebilmesi. Nöropsikiyatri Arşivi 1993;30(2):352-7.
10. Amerikan Tabipler Birliği, Bilimsel İşler Konseyi. Kadına Yönelik Şiddet: Toplum için Taşıdığı Anlam. JAMA (Türkçe Çeviri), 1992;5(11):799-806.
11. Özdemir MH. Seminal Sıvı ve Artıklarında p30 Anti-jen ve Spermatozoa Saptanmasına Yönelik Çalışmalar. Uzmanlık Tezi. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, 1996.
12. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. Evdeki Terör Kadına Yönelik Şiddet. İstanbul: Mor Çatı Yayınları, 1996.
13. Saçaklıoğlu F, Çiçeklioğlu M. Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları ve Çözüm Yolları. IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi. Kongre Kitabı, Didim 1994:207-9.
14. Çekin N, Hilal A, Savran B, Özdemir MH, Salaçin S. Adli Makamlara Yansıyan Cinsel Suç Mağduru Konu-

- mundaki Olguların Değerlendirilmesi. IV. Sosyal Psikiyatri Sempozyumu, 7-9 Mayıs 1997, Adana.
15. Salaçin S, Çekin N, Özdemir MH, Gülmen MK, Alper B. Ahlaka Aykırı Davranışlarla İlgili Yasalarda Cinsiyet: Bir Anket Çalışması. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı, 1995:73-8.
 16. Erdentuğ A. Suç Kavramının Kültürel Farklılığı Açısından Değerlendirilmesi. I. Antropoloji Dergisi: 1982;10:75-84.
 17. Erdentuğ A. Suç Kavramının Kültürel Farklılığı Açısından Değerlendirilmesi. II. Antropoloji Dergisi: 1982;11:145-80
 18. Bilge N. Hukuk Başlangıcı, Hukukun Temel Kavram ve Kurumları. Ankara: Turhan Kitabevi,1996.
 19. Dönmezer S. Kriminoloji. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş, 1996.
 20. Dağlar MH. İstanbul Çocuk Mahkemelerine Yansımış Cinsel Suç Olgularının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, 1994.
 21. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi. 14.11.1985 tarih ve 18898 sayılı Resmi Gazete.
 22. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. 27.01.1995 tarih ve 22184 sayılı Resmi Gazete.
 23. Temel Belgelerde İnsan Hakları; Gemalmaz MS. (Der), İnsan Hakları Derneği Yayını. İstanbul: Kavram Yayınları,1995.
 24. Alper B. Seksüel Saldırıların Medikolegal Yönden İncelenmesi. Uzmanlık Tezi. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, 1991.
 25. Provincial Secreteriat for Justice. Helping the Victims of Sexual Assult. 1.th Ed. Ontario: PSJ Publications, 1979.
 26. Tintinalli JE, Hoelzer M, Oak R. Clinical Findings and Legal Resolution in Sexual Assault. Ann Emerg Med 1985;14(5):447-53.

Yazışma Adresi:

Yard. Doç. Dr. Necmi Çekin
 Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi
 Adli Tıp Anabilim Dalı
 Balcalı/ADANA 01330
 Tel: 0322 3386060/3429